

กรมวิทย์ฯ ร่วมเครือข่าย เชื่อมโยงข้อมูลห้องปฏิบัติการ หนุนการแพทย์แม่นยำ เพิ่มโอกาสผู้ป่วยมะเร็งเข้าถึงการรักษาเร็ว

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เดินหน้าขับเคลื่อนการป้องกัน คัดกรอง และวินิจฉัยโรคมะเร็งด้วยการแพทย์แม่นยำ นำวิทยาศาสตร์การแพทย์และเทคโนโลยีสนับสนุนการตรวจค้นหาความผิดปกติ ประเมินความเสี่ยง และตรวจหาตัวบ่งชี้ทางชีวภาพ พร้อมพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการวินิจฉัยและการรักษาที่เหมาะสมได้อย่างทันท่วงที

วันนี้ (10 กันยายน 2569) ณ โรงแรมอควิน แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร ดร.นพ.สราวุฒิ บุญสุข อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มอบหมายให้ นพ.วัชรพงษ์ คำหล้า รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาวิชาการ “คนไทยห่างไกลมะเร็ง ด้วยการแพทย์แม่นยำ” พร้อมมอบประกาศเกียรติคุณให้โรงพยาบาลหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่ร่วมขับเคลื่อนการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2569 โดยมี ดร.พิไลลักษณ์ อัครไพฑูรย์ โอกาตะผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข พร้อมด้วยผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ผู้แทนหน่วยงาน และภาคีเครือข่ายเข้าร่วม

โรคมะเร็งยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญและเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ของประชาชนไทย การรับมือกับโรคมะเร็งจึงต้องเชื่อมโยงตั้งแต่การป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยง การคัดกรอง การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการวินิจฉัยที่ถูกต้องรวดเร็ว ไปจนถึงการนำข้อมูลผลตรวจมาใช้ประกอบการเลือกแนวทางการรักษาที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางห้องปฏิบัติการมาสนับสนุนการแพทย์แม่นยำ โดยด้านมะเร็งปากมดลูก ได้พัฒนาระบบ Co-Lab2 สำหรับรวบรวมและติดตามผลการตรวจคัดกรองด้วยวิธี HPV DNA test ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2569 มีการตรวจคัดกรองสะสม 1.40 ล้านราย คิดเป็นร้อยละ 13.64 ของเป้าหมาย 5 ปี (พ.ศ. 2568 – 2572) และพบเชื้อ HPV สายพันธุ์เสี่ยงสูงร้อยละ 10.85 พร้อมเดินหน้ารณรงค์ขยายความครอบคลุมการรายงานข้อมูลจากหน่วยบริการทั้งภาครัฐและเอกชน และเชื่อมโยงกับระบบที่เกี่ยวข้อง เช่น HDC และ สปสช. เพื่อสนับสนุนการติดตามผู้ที่มีผลผิดปกติให้เข้าสู่การวินิจฉัยและรักษาอย่างต่อเนื่อง ลดการหลุดจากระบบบริการ

ด้านมะเร็งปอด ได้พัฒนาวิธีตรวจการกลายพันธุ์ของยีน EGFR ด้วยเทคนิค Digital PCR (dPCR) เพื่อสนับสนุนการเลือกแนวทางการรักษาแบบมุ่งเป้า โดยผลการประเมินเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าวิธีตรวจมีศักยภาพในการนำไปพัฒนาต่อยอดสู่ระบบบริการ ทั้งนี้ จะมีการประเมินสมรรถนะเพิ่มเติมในตัวอย่างทางคลินิก รวมถึงต้นทุน ระยะเวลารอผล และความเป็นไปได้ในการให้บริการ ก่อนดำเนินการนำร่องภายใต้ระบบคุณภาพและพิจารณาขยายผลสู่เครือข่ายต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีการตรวจทางพันธุกรรมและจีโนมิกส์ที่เกี่ยวข้องกับมะเร็ง ได้แก่ การตรวจยีนที่เกี่ยวข้องกับมะเร็งเต้านม และมะเร็งรังไข่ด้วยเทคนิค NGS การตรวจ BRCA1/BRCA2 ในญาติสายตรง การตรวจ Hereditary Cancer Panel รวมถึงการพัฒนาการตรวจและโครงการที่เกี่ยวข้องกับมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก เพื่อเพิ่มทางเลือกในการประเมินความเสี่ยง วินิจฉัย และสนับสนุนการรักษาที่เหมาะสมกับผู้ป่วย

ขณะเดียวกัน กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์อยู่ระหว่างพัฒนา National Data Lab เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผลตรวจทางห้องปฏิบัติการจากหน่วยงานต่างๆ และนำข้อมูลมาใช้ติดตามสถานการณ์ ประเมินการเข้าถึงและคุณภาพบริการ วิเคราะห์ช่องว่างของระบบ ตลอดจนสนับสนุนการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านมะเร็งของประเทศบนพื้นฐานของข้อมูล

สำหรับการสัมมนาครั้งนี้เป็นเวทีสำคัญในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ หน่วยบริการห้องปฏิบัติการ และภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบป้องกัน คัดกรอง วินิจฉัย และรักษาโรคมะเร็งให้เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการตรวจที่เหมาะสม ผู้ที่มีผลผิดปกติได้รับการติดตามอย่างต่อเนื่อง และผู้ป่วยเข้าสู่การวินิจฉัยและการรักษาได้อย่างทันท่วงที

///